

**Reactie van plaatselijke belangen
en het onderwijsveld op de Criteria
en uitgangspuntennotitie.**

Februari 2012

1. Inleiding

Deze notitie geeft de bundeling van de reacties van de plaatselijke belangen en het onderwijsveld op de notitie 'Criteria en uitgangspunten voor het in standhouden, vernieuwen en/of opheffen van een basisvoorziening of accommodatie'.

Deze bundeling wordt ter inzage gelegd bij het raadsvoorstel Criteria en uitgangspunten Vitaal Opsterland2. De raad kan daardoor de reacties van de plaatselijke belangen betrekken bij zijn besluitvorming.

Hoofdstuk 2 geeft het overzicht over wie er hebben gereageerd met een korte samenvatting van de reacties.

In hoofdstuk 3 worden de meer algemene opmerkingen bij de notitie en het project Vitaal Opsterland2 uitgewerkt. Iedere opmerking wordt gevolgd door een korte reactie van de projectleiding.

Hoofdstuk 4 gaat ten slotte in op de specifieke opmerkingen en vragen bij de verschillende criteria en uitgangspunten. Ook hier is er een korte reactie of antwoord van de projectleiding.

2. Overzicht van de reacties

Het onderwijsveld (PRIMO-Opsterland en VCISO)

Voor de functie onderwijs onderdeel basisscholen stelt het onderwijsveld voor de volgende uitgangspunten te hanteren:

1. De gemeente stimuleert brede scholen.
2. De gemeente stimuleert initiatieven van de schoolbesturen om te overleggen over intensievere samenwerking.
3. Een basisschool is binnen een afstand van 6 km, via een veilige route te bereiken.
4. De gemeente is gehouden aan de wettelijke instandhoudingnormen.

Het vooraf vastleggen op "iets" (80 leerlingen per school, fusie....) leidt volgens het onderwijsveld tot een blokkade in de discussies bij het hierboven genoemd punt 2. Ook vindt men het getal van 80 leerlingen discutabel, men vindt het beter dat dit verdwijnt in het stuk.

Plaatselijk Belang Langezwaag

Heeft als eerste plaatselijk belang gereageerd. Samengevat zijn hun belangrijkste opmerkingen:

- De notitie gaat in op wanneer en waarom voorzieningen verdwijnen. Langezwaag mist echter een visie over hoe de gemeente denkt de leefbaarheid in de dorpen duurzaam in stand te houden bij de verdwijnende voorzieningen. Dit zou de basis moeten zijn voor het project.
- Daardoor krijgt de notitie het karakter van een bezuinigingsoperatie.
- De notitie kent een te sectorale benadering. De criteria en uitgangspunten bij de vijf basisfuncties zijn onderverdeeld in aparte paragrafen. De basisfuncties hebben echter veel onderlinge samenhang en kunnen dus niet los van elkaar gezien worden.

Plaatselijk Belang Luxwoude

Neemt de opmerkingen van Plaatselijk Belang Langezwaag over. Aanvullende punten zijn:

- Luxwoude heeft vraagtekens bij de leerlingenprognoses van de gemeente en de cijfers van de bevolkingsontwikkeling van de Vitaliteitsbarometer (DHV). Deze mogen geen basis zijn voor beleid.
- Luxwoude vindt de onderbouwing waarom de gemeente streeft naar basisscholen met minimaal 80 leerlingen te dun.
- Plaatselijk Belang voelt zich onvoldoende betrokken bij het opstellen van de criteria en uitgangspunten.
- Het dorp wil zelf een dorpsvisie maken waarin wordt ingegaan op de maatschappelijke ontwikkelingen. De kaders die de gemeente in deze notitie geeft worden als knellend ervaren.

Plaatselijk Belang Jonkerslân

Sluit zich aan bij de opmerkingen van de plaatselijke belangen van Langezwaag en Luxwoude. Plaatselijk belang is geschrokken van de berichtgeving in de Leeuwarder Courant en de communicatie van en met PRIMO. Men wijst op de goede Cito-scores van de school en op het belang van het hebben van jonge gezinnen voor de leefbaarheid van het dorp.

Plaatselijk Belang Siegerswoude

Ondersteunt de reactie van Plaatselijk Belang Langezwaag. Aanvullend:

- Siegerswoude zet vraagtekens bij de prognoses voor de bevolkingsontwikkeling. Plaatselijk Belang vindt dat er geen beleid moet worden gemaakt dat inspeelt op de demografische ontwikkelingen, maar beleid dat deze ontwikkelingen (ontgroening) tegengaat of beïnvloedt.
- Geeft een aantal argumenten tegen de motivering van de gemeente om te streven naar basisscholen met minimaal 80 leerlingen.
- Vindt het woonplan van 2002 en het structuurplan van 2003 als basis voor de criteria- en uitgangspuntennotitie verouderd.
- Is het niet eens met het uitgangspunt dat het woningbouwprogramma van de gemeente leidend is bij woningbouw en sloopplannen. Vindt het gebaseerd op verouderde veronderstellingen en beperkend voor het uitvoeren van het initiatief van het dorp voor de realisatie van huurwoningen binnen een bijzondere woonvorm.
- Maakt zich zorgen over het afnemende aantal huurwoningen in het dorp, benadrukt daarom het belang van het kunnen uitvoeren van het eigen initiatief voor de realisatie van huurwoningen.
- Vindt dat de gemeente uitgangspunten formuleert die buiten het bereik van de gemeente liggen (bij onderwijs en bij woningcorporaties) en daarmee buiten zijn boekje gaat.

Plaatselijk Belang Lippenhuizen

Is het er niet mee eens dat Lippenhuizen (net geen 1500 inwoners) is bestempeld als woondorp, omdat het dan alleen recht heeft op de voorziening 'ontmoeten'. Ook andere voorzieningen zoals 'sport' zijn levensvatbaar in het dorp. Plaatselijk Belang denkt dat als de crisis voorbij is er weer huizen gebouwd gaan worden, waardoor het draagvlak voor de voorzieningen in het dorp groter wordt.

Plaatselijk Belang Bakkeveen

Heeft over de criteria en uitgangspunten zelf geen opmerkingen. Wel zegt Bakkeveen dat de keuze voor 80 leerlingen vragen oproept, omdat kwaliteit niet alleen afhankelijk is van de grootte van de school. Leefbaarheid en vitaliteit van de dorpen moeten voorop staan.

Plaatselijk Belang Bakkeveen maakt zich zorgen over de (stilstand in) woningbouw in Bakkeveen en de verkoop en daarmee de afname van het aantal huurwoningen

Bakkeveen verwijst naar het plan Dúnsan dat ruim anderhalf jaar geleden aan de gemeente is aangeboden, maar waarop de gemeente nog niet gereageerd heeft. Bakkeveen realiseert zich dat het plan door de economische crisis enigszins aangepast moet worden, maar hoopt wel snel op duidelijkheid.

Plaatselijk Belang Tijnje

Vindt de notitie in de basis een goed instrument om de dorpsgesprekken mee aan te gaan. Wel leeft het gevoel dat het document insteekt op bezuinigingen en verminderen van voorzieningen, terwijl juist op zoek moet worden gegaan naar het optimaliseren van voorzieningen. Tijnje mist in de stukken de mogelijkheden tot het integreren van commerciële instellingen. Door combinaties kunnen de openbare voorzieningen wellicht eenvoudiger exploitabel gemaakt worden.

Plaatselijk Belang stelt een groot aantal verder een aanzienlijk aantal gerichte vragen waarop het een antwoord van de gemeente vraagt. Deze komen verderop in de notitie terug.

Plaatselijk Belang Ureterp

Heeft geen opmerkingen bij de criteria en uitgangspuntennotitie.

PB Gorredijk

Neemt de stukken ter kennisgeving aan.

Plaatselijk Belang Frieschepalen

Vindt dit onderdeel van Vitaal Opsterland2 minder belangrijk. Plaatselijk belang verwacht veel van de bijeenkomsten in de dorpen.

Plaatselijk Belang Beetsterzwaag

Heeft telefonisch doorgegeven dat het geen opmerkingen heeft.

Plaatselijk Belang Wijnjewoude

Vindt het bijzonder dat de notitie is opgesteld met maatschappelijke organisaties, maar betreurt het dat de plaatselijke belangen daar niet in zijn gekend. Constateert dat voor de woningbouw gesproken wordt over de periode 2012-2016, terwijl de notitie is bedoeld voor een periode van 30 jaar. Constateert dat voor de dorpsbijeenkomsten bevolkingsprognoses zijn gebruikt gebaseerd op cijfers van de provincie uit 2009, terwijl nieuwere cijfers beschikbaar zijn en mogelijk een ander beeld geven.

Plaatselijk Belang Hemrik

Zet vraagtekens bij het uitgangspunt dat de gemeente streeft naar basisscholen met minimaal 80 leerlingen en geeft aan dat de kwaliteit van de leerkrachten minstens zo bepalend is voor de kwaliteit van het onderwijs. De onderbouwing in de notitie is mager. Plaatselijk belang vindt dat er te weinig aandacht is voor voorzieningen die er misschien bij moeten komen vanwege bijvoorbeeld de vergrijzing. Leefbaarheid en kwaliteit van leven moet voorop staan.

De plaatselijke belangen van Terwispel en Nij Beets hebben niet op de notitie gereageerd.

3. Algemene opmerkingen

Criteria en uitgangspunten zijn niet geformuleerd vanuit de visie op leefbaarheid.

Meerdere dorpen geven aan een visie te missen over hoe de gemeente de leefbaarheid in de dorpen duurzaam in stand denkt te houden. Juist in tijden van stagnatie en/of krimp, vergrijzing en ontgroening, individualisering en economische recessie. Zij vinden dat de nadruk niet moet liggen op wanneer een voorziening verdwijnt, maar op hoe het eventuele verlies van een voorziening opgevangen kan worden en op hoe ervoor gezorgd kan worden dat het dorp leefbaar en vitaal blijft. Dit kan ook betekenen dat er voorzieningen bij moeten komen.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2:

Vitaal Opsterland2 heeft als uitgangspunt de demografische- en maatschappelijke ontwikkelingen en de huidige economische en financiële situatie. Binnen die gegevens moeten er keuzes worden gemaakt om ook in 2030 nog leefbare en vitale dorpen te hebben. Inderdaad moet de discussie niet alleen gaan over hoe lang een voorziening nog in stand kan blijven. De discussie moet gaan over welke voorzieningen er in de toekomst nodig zijn, over welke mogelijkheden er zijn om een voorziening te behouden of te vernieuwen en als dit niet kan welke mogelijkheden er zijn om een verlies zo goed mogelijk op te vangen. Wat ons betreft staat dit centraal in de dorpsbijeenkomsten. De criteria en uitgangspunten fungeren bij die discussie wel als richtlijn.

De gemeente heeft al een globale visie voor de gehele gemeente ontwikkeld bij het eerste project Vitaal Opsterland. Met Vitaal Opsterland2 volgt nu een uitwerking per dorp. De visie zal per dorp verschillen, want ieder dorp heeft specifiek eigen kenmerken en mogelijkheden. De kennis over de kenmerken en mogelijkheden is in de dorpen. Daarom kan en wil de gemeente die visie niet alleen maken, maar wil dit samen met de dorpen doen.

Het lijkt teveel op een bezuinigingsoperatie

Meerdere dorpen vinden dat er in de criteria en uitgangspunten teveel nadruk ligt op het opheffen van voorzieningen. Daardoor heeft het sterk het karakter van alleen een bezuinigingsoperatie.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2:

Het is zeker niet de bedoeling nadruk te leggen op het opheffen van voorzieningen. Tegelijkertijd moeten wij niet weglopen voor de realiteit dat door de demografische en andere ontwikkelingen voorzieningen onder druk komen te staan. De gemeente wil daarbij de discussie niet uit de weg gaan over hoe lang het verantwoord is om te blijven investeren in een mogelijk niet levensvatbare voorziening.

Dat is nodig, want juist voor de leefbaarheid is het heel belangrijk om de schaarser wordende middelen zo goed en toekomstbestendig mogelijk in te zetten.

Te sectorale benadering van de voorzieningenproblematiek/missen van samenhang met commerciële instellingen

In de notitie zijn de criteria en uitgangspunten per functie ingedeeld in aparte paragrafen. Aparte criteria en uitgangspunten voor wonen, voor zorg, voor sport etc. Gemist wordt de aandacht voor de onderlinge verwevenheid en wisselwerking. Bijvoorbeeld woningbouw heeft invloed op aspecten van ontmoeten, zorg, onderwijs en sport en zo zijn er nog veel meer voorbeelden. Het verdwijnen van een voorziening kan dus grote consequenties hebben voor andere voorzieningen en dus voor de vitaliteit van het dorp als geheel.

Ook worden de mogelijkheden tot het integreren van commerciële instellingen in het project Vitaal Opsterland2 gemist. Door combinaties te leggen kunnen openbare voorzieningen wellicht eenvoudiger exploitabel worden gemaakt of gehouden. Men begrijpt dat de gemeente geen sturing kan geven aan marktpartijen, maar zou deze mogelijkheden wel graag in het proces meenemen.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2:

De criteria en uitgangspunten staan inderdaad in verschillende paragrafen onderverdeeld, maar nu wel in één notitie.

De notitie geeft een kader voor de discussies tijdens de dorpsbijeenkomsten. Het is de bedoeling om in deze bijeenkomsten (zoals in het plan van aanpak van Vitaal Opsterland2 beschreven in paragraaf 2.1 en 3.4) veel nadruk te leggen op de onderlinge samenhang en wisselwerking tussen de verschillende voorzieningen. De dorpsbijeenkomsten worden samen met de plaatselijke belangen voorbereid. De gemeente vraagt de dorpen om actief mee te denken over hoe zo goed mogelijk invulling aan de dorpsbijeenkomsten te geven.

Het project Vitaal Opsterland2 zal in het eindrapport geen aanbevelingen doen over commerciële voorzieningen, maar kijkt wel naar de relaties (kansen en bedreigingen) die zij hebben met de basisvoorzieningen (paragraaf 2.2 van het plan van aanpak voor Vitaal Opsterland2). Het is de bedoeling dat de kennis en ideeën die de dorpen hierover hebben worden ingebracht in de dorpsbijeenkomsten.

De criteria en uitgangspunten zijn knellend

Luxwoude erkent dat er maatschappelijke ontwikkelingen zijn die van behoorlijke invloed kunnen zijn op het dorp en werkt daarom aan een eigen dorpsvisie. Luxwoude vindt deze notitie zeer richtinggevend met als gevolg dat het creatieve proces van hoe de maatschappelijke trends mee te nemen in de eigen visie onder druk komt te staan. Ook het onderwijsveld denkt dat het vooraf vastleggen van uitgangspunten leidt tot een blokkade bij de schoolbesturen om te overleggen over intensievere samenwerking.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2:

Bij het opstellen van het plan van aanpak voor het project Vitaal Opsterland2 hebben enkele dorpen gevraagd om kaders op te stellen die zij kunnen gebruiken voor de discussie over de toekomst van de voorzieningen en accommodaties in het dorp. Deze notitie is bedoeld om die kaders te geven.

Bewust zijn enkele uitgangspunten uitdagend en/of scherp neergezet. Doel is onder andere om de discussie aan te zwengelen en sneller en sterker te anticiperen op ontwikkelingen die nu al plaatsvinden. Wij willen voorkomen dat er teveel achter de feiten wordt aangelopen, waardoor het moeilijker is om bij te sturen of ontwikkelingen op te vangen. Daarnaast zijn kaders belangrijk om te voorkomen dat partijen hun energie gaan richten op oplossingsrichtingen die mogelijk niet haalbaar zijn.

Zoals in de notitie staat zijn de uitgangspunten minder hard dan de criteria. Het zijn geen wetten, maar ze zijn tegelijkertijd ook niet vrijblijvend. Afhankelijk van de situatie en onderbouwing is er ruimte om (binnen marges) van de uitgangspunten af te wijken.

Plaatselijke belangen zijn onvoldoende betrokken bij het opstellen van de notitie

Bij het opstellen van de criteria en uitgangspunten heeft de gemeente overleg gevoerd met diverse organisaties als Timpaan, de beide woningcorporaties en het onderwijsveld. Nadat de notitie is opgesteld en vastgesteld door het college is deze voorgelegd aan de plaatselijke belangen. Enkele plaatselijke belangen vinden dat zij geen andere status hebben dan de bij het opstellen van de notitie betrokken organisaties en hadden daar ook bij betrokken willen worden.

De reacties van de plaatselijke belangen wordt als bijlage bij het raadsvoorstel om de criteria en uitgangspuntennotitie vast te stellen gevoegd. Enkele dorpen merken op dat de inbreng van de Plaatselijke belangen daardoor pas onderdeel van de besluitvorming is als er een amendement door een partij wordt ingediend, Kortom. Kortom, zij voelen zich aan de kant gezet.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

Er is gekozen voor overleg met de partijen die direct verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de taken op de gebieden waarvoor met hen uitgangspunten zijn besproken. Alleen 'nieuwe' uitgangspunten zijn met hen besproken. Voor een heel groot deel gaat het in de notitie om al bestaande (vastgestelde) criteria en/of uitgangspunten en dus om een voortzetting van het huidige beleid. Wij zijn van mening dat de plaatselijke belangen over die criteria en uitgangspunten geen directe verantwoordelijkheid hebben, maar dat hun rol is om de geformuleerde criteria en uitgangspunten te toetsen. Uiteraard staat het de Plaatselijke belangen vrij om aanvullende criteria en uitgangspunten voor te stellen.

Het is waar dat de inbreng van plaatselijke belangen onderdeel is van de besluitvorming als er een amendement in de raad wordt ingediend. Dat betekent niet dat de plaatselijke belangen aan de kant zijn gezet. Verwacht kan worden dat de raadsleden de in dit stuk verwoorde reacties van de plaatselijke belangen goed zullen bestuderen en in hun besluitvorming mee zullen wegen.

Prognoses demografische ontwikkelingen en aantal leerlingen

Een aantal plaatselijke belangen heeft gereageerd op het gebruik van de demografische ontwikkelingen (Vitaliteitsbarometer, leerlingenprognoses) die gebruikt worden bij de eerste dorpsbijeenkomsten in het project Vitaal Opsterland2. Enkele opmerkingen:

- Siegerswoude vindt deze cijfers een schatting van de bevolkingsontwikkeling van 2010 tot 2030, bij ongewijzigd beleid gebaseerd op landelijke trends. "Het moet niet zo zijn dat er beleid gemaakt wordt op deze 'voorzienne' demografische ontwikkelingen. Hiermee versterk je deze ontwikkeling juist. Het moet juist andersom zijn. Met beleid kun je demografische ontwikkelingen op dorpsniveau bijsturen".
- Luxwoude vindt de leerlingenprognose verouderd. Deze mag geen basis voor beleid zijn. Eigen berekeningen leveren voor het dorp een hoger aantal leerlingen op.
- De onzekerheidsmarges zijn groot. Zeker als je lang vooruit kijkt. Het is belangrijk de onzekerheidsmarges aan te geven.
- Wijnjewoude constateert dat voor de dorpsbijeenkomsten bevolkingsprognoses zijn gebruikt gebaseerd op cijfers van de provincie uit 2009, terwijl nieuwere cijfers beschikbaar zijn en mogelijk een ander beeld geven.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

Dat er grote onzekerheden bij de prognoses zijn is waar. Dit geven wij ook nadrukkelijk tijdens de dorpsbijeenkomsten aan. Prognoses zijn geen waarheden, maar geven wel inzicht in trendmatigheden als ontgroening, vergrijzing, afname beroepsbevolking, huishoudengroei, etc. Hierdoor ontstaat inzicht in de mogelijke effecten op voorzieningen en accommodaties. Juist dat inzicht is een basis om met alle partijen (en zeker ook binnen ieder dorp) de discussie aan te gaan over hoe daarop te anticiperen, over de mogelijkheden om bij te sturen, etc. Kortom, over de mogelijkheden om het dorp leefbaar en vitaal te houden.

Het klopt dat voor de bevolkingsprognoses de meest recente officiële cijfers van 2009 zijn. De provincie is bezig met een nieuwe Provinciale prognose. Daar is een eerste ambtelijk concept van beschikbaar. Volgens de provincie is deze echter nog niet rijp genoeg om er op gemeentelijk niveau al gegevens over te verstrekken.

De leerlingenprognoses zijn in eerste instantie bedoeld als instrument voor de onderwijshuisvesting. Het is een door het ministerie van OCW en de VNG ontwikkeld instrument en geeft ons inziens een valide beeld voor de toekomst.

Gemeente gaat buiten haar boekje

Plaatselijk Belang Siegerswoude merkt op dat de gemeente alleen beleid kan formuleren dat betrekking heeft op de gemeente zelf (reikwijdte). Plaatselijk belang vindt dat de gemeente uitgangspunten formuleert die buiten het bereik van de gemeente liggen (bij onderwijs en bij woningcorporaties) en daarmee buiten zijn boekje gaat.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

Van buiten het boekje gaan is geen sprake. Onderwijs en wonen (afspraken met woningcorporaties) vallen binnen de reikwijdte van de gemeente. De gemeente heeft daar directe belangen bij. Misschien zijn niet alle uitgangspunten afdwingbaar, de gemeente kan echter wel invloed uitoefenen.

4. Inhoudelijke opmerking en vragen bij de notitie

Vraag bij de Inleiding notitie

In de 4e alinea staat dat in de notitie/criteria en uitgangspunten niet op de kwaliteit van een voorziening of accommodatie wordt ingegaan. Komt dit in een later stadium wel aan de orde? Omdat er minder voorzieningen zullen zijn, zullen er stevigere eisen ten aanzien van de kwaliteit nodig zijn, ook om draagvlak en gebruik onder inwoners te bevorderen.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

De kwaliteiten waaraan voorzieningen en accommodaties moeten voldoen zijn zeer divers, vaak zijn er al allerlei criteria vastgelegd of zijn er wettelijke eisen waaraan voldaan moet worden. Bovendien kunnen kwaliteitseisen sterk variëren per situatie. Het schiet zijn doel voorbij om daarom nu in te gaan op specifieke kwaliteitseisen. Dat komt meer aan de orde op het moment dat er een voorziening of accommodatie daadwerkelijk vernieuwd moet worden. Het is wel belangrijk dat de partners in het project Vitaal Opsterland2 nu al nadenken over welke voorzieningen er in de toekomst nodig zijn, en (op hoofdlijnen) aan welke kwaliteitseisen moet worden voldaan.

A. Algemeen

1. Kwaliteit en concentratie van voorzieningen en accommodaties gaat boven lokale beschikbaarheid (U).

Opmerkingen:

In de notitie worden "kwaliteit" en "bereikbaarheid" tegenover elkaar gezet. Volgens plaatselijk belang Luxwoude is "Bereikbaarheid" ook een kwaliteit. Het ene heeft geen enkele invloed op het andere.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

Bereikbaarheid is zeker een kwaliteit, maar is niet altijd hetzelfde als lokale beschikbaarheid.

2. Er is een indeling in drie categorieën dorpen (U): centrumdorp, plusdorp en woondorp.

Opmerkingen:

Lippenhuizen kan zich niet vinden in de indeling naar drie categorieën dorpen. 'Het dorp wordt volgens deze classificatie bestempeld als woondorp en zou dan alleen recht hebben op de voorziening ontmoeten', schrijft plaatselijk belang. Het recht op deze enkele voorziening vinden ze te sober. Plaatselijk Belang Bakkeveen vraagt of kleinere dorpen blijven bestaan of dat de indeling naar drie categorieën leidt tot buurtschappen zonder voorzieningen?

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

De indeling in de categorie woondorp leidt er niet automatisch toe dat de gemeente in deze dorpen bepaalde voorzieningen wil opheffen. Per dorp is maatwerk mogelijk om een pakket aan voorzieningen en accommodaties samen te stellen op basis van de (toekomstige) vraag en draagvlak (levensvatbaarheid) in het dorp. Tijdens de dorpsbijeenkomsten gaan we hierover in gesprek met de dorpen.

3. In principe is het onderscheid in centrum-, plus- en woondorpen sturend voor het bereikbaar zijn, het beheer en de vernieuwing van de voorzieningen, maar ook wordt rekening gehouden met de specifieke omstandigheden en mogelijkheden van ieder dorp (U).

Geen opmerkingen.

B. Functie onderwijs: basisscholen (inclusief gymzalen), peuterspeelzalen

Basisscholen

1. De gemeente neemt initiatieven om met schoolbesturen te overleggen over intensievere samenwerking tussen en mogelijk fusie van scholen. Daarbij wordt de identiteit van de verschillende scholen zoveel mogelijk gewaarborgd (U).

Geen opmerkingen.

2. Niet elk dorp heeft de beschikking over een eigen basisschool (U).

Geen opmerkingen.

3. Het streven is een basisschool met minimaal 80 leerlingen (U).

Opmerkingen:

Veel plaatselijke belangen vinden het getal van 80 onvoldoende onderbouwd. Ze wijzen erop dat de kwaliteit niet alleen afhangt van de schoolgrootte, maar bijvoorbeeld ook sterk afhangt van de competenties van leerkrachten. Er zijn bovendien voldoende voorbeelden van kleine maar kwalitatief goed scholen. Scholen zijn verplicht kwalitatief goed onderwijs te leveren. Uiteindelijk is de onderwijsinspectie die een oordeel velt over de kwaliteit van het onderwijs.

Ook vinden enkele plaatselijke belangen dat het getal van 80 leerlingen te makkelijk wordt overgenomen uit het rapport van Scholenbouwmeesters over Bellingwedde.

De opheffingsnorm ligt op 46 leerlingen. Er is voorgesteld om dit criterium te hanteren. Het streven naar een school van minimaal 80 leerlingen ziet men liever verdwijnen uit het stuk. Het onderwijsveld denkt dat dit bovendien alleen maar leidt tot een blokkade in de discussies over toekomstige samenwerking.

Daarnaast wordt genoemd in een aantal reacties dat de financiën niet leidend moeten zijn voor het sluiten van een school.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

Het is belangrijk om op te merken dat het gaat om een streven en niet om een opheffingsnorm. Opheffingsnormen worden landelijk bepaald. Bovendien beslist niet de gemeente maar een schoolbestuur over het in stand houden of opheffen van een school.

Doel van dit uitgangspunt is mede om de discussie aan te zwengelen hoe om te gaan met de teruglopende leerlingenaantallen, welke opties er zijn om ervoor te zorgen dat kwalitatief goed onderwijs bereikbaar blijft en vooral ook om tijdig maatregelen te nemen. We zien op dit moment dat bepaalde ontwikkelingen ons overkomen waardoor we er onvoldoende greep op hebben, maar waardoor ook schaarse financiële middelen verkeerd zijn ingezet.

We zijn ons ervan bewust dat er veel meer factoren zijn die de kwaliteit van een school bepalen. Toch blijven we erbij dat een school met minimaal 80 leerlingen wel de beste kansen biedt op het geven van kwalitatief goed onderwijs. Dit getal is primair voortgekomen uit de discussie die we hebben gehad met de directeuren van zowel het openbaar als het christelijk basisonderwijs. De gemeente heeft uit deze discussie uiteindelijk de conclusie getrokken dat een schoolgrootte van minimaal 80 leerlingen voordelen heeft, zowel financieel, sociaal emotioneel voor leerlingen als bij het lesgeven. Uiteraard gelden er uitzonderingen en is er altijd maatwerk nodig.

Daarnaast is bij het opstellen van dit uitgangspunt gekeken naar discussies hierover in andere regio's. Het getal van 80 leerlingen werd onder andere bevestigd in het rapport van Scholenbouwmeesters over Bellingwedde. Dit rapport was niet leidend bij onze discussies met de directeuren.

4. De gemeente stimuleert de ontwikkeling van brede scholen (U).

Opmerkingen

Plaatselijk belang Tijnje maakt de opmerking dat er niet alleen moet worden gekeken naar een brede school rondom een grotere school, maar ook naar samenwerking en versterking van de kleinere scholen. Er moet niet op voorhand worden uitgesloten en worden opgelegd maar er moet worden gezocht naar kansen in het veld.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

Deze opmerking is terecht, maar er moet overigens wel onderscheid worden gemaakt tussen het netwerk brede school en de multifunctionele accommodatie. Het netwerk is van toepassing op alle scholen.

Vraag

Tijnje vraagt of er ten aanzien van het vormen van brede scholen een beleidsstuk bestaat. Zij willen graag de standpunten weten van de gemeente met bijbehorende criteria ten aanzien van de brede

scholen. Daarnaast vraagt Tijnje zich af of het huidige huisvestingsbeleid van toepassing is op de brede scholen.

Antwoord projectleiding Vitaal Opsterland2

Actueel is nog steeds de notitie brede school van 2008. Het gaat daarin vooral om het formeren van netwerken.

Naar aanleiding van de eindrapportage Vitaal Opsterland 2 wordt een nieuw integraal huisvestingsplan opgesteld.

5. Een basisschool is binnen een afstand van 6 km, via een veilige route te bereiken (U).

Vraag

Plaatselijk Belang Tijnje wil graag de definitie weten van een 'veilige route'. De vraag die hier uit voortvloeit is: 'Wat betekent dit voor dorpen die geen gebruik kunnen maken van een veilige route naar een basisschool en wordt de Verordening leerlingenvervoer (daterende van 2008) aangepast?'

Antwoord projectleiding Vitaal Opsterland2

Een definitie is moeilijk te geven. De situatie verschilt te zeer per locatie, per dorp en ook per kind. Bovendien is veiligheid een subjectieve beleving. Of er sprake is van onveiligheid en of/welke maatregelen er nodig zijn zullen per locatie door betrokkenen moeten worden uitgewerkt. Primair ligt de verantwoordelijkheid dat kinderen op een veilige manier op school komen bij de ouders (en de scholen) zelf (Art 4 Onderwijswetten).

Bij nieuwbouw van een school wordt overigens nadrukkelijk naar de verkeerssituatie gekeken. De verordening leerlingenvervoer wordt herzien als er wijzigingen nodig zijn. Er is geen aanleiding om de verordening op korte termijn aan te passen.

Voorzieningen voor lichamelijke oefening

6. Er is een gymnastiekruimte voor een school beschikbaar binnen een straal van 7.5 km (C).

Opmerkingen:

Plaatselijk Belang Tijnje geeft aan dat in veel gymzalen ook sportverenigingen gehuisvest zijn. Dit wordt niet meegenomen in de notitie terwijl dit belangrijk is voor de leefbaarheid en ontwikkeling van de jeugd.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

De gymnastiekvoorzieningen zijn primair bestemd voor het bewegingsonderwijs van de (basis)scholen. Ze mogen ook worden gebruikt door organisaties/verenigingen voor sport en bewegen. Het gebruik door de organisaties/verenigingen is niet leidend, maar kan wel worden meegenomen in de uitwerking van de scenario's per dorp.

Peuterspeelzalen

7. Een peuterspeelzaal moet minstens 12 peuters per groep hebben. Een peuterspeelzaal mag een groep met minder peuters maximaal een jaar handhaven. Groepen met minder dan 8 peuters worden aan het einde van het lopende schooljaar opgeheven (C).

Geen opmerkingen

8. De gemeente Opsterland stimuleert de harmonisatie met de kinderopvang (U).

Vraag

De beleidsnotitie Peuterspeelzalen vervalt dit jaar (2009 – 2012). In de reactie van een van de plaatselijke belangen wordt gevraagd of er in de nieuwe notitie afstemming plaatsvindt met deze criteria en uitgangspunten en hoe deze criteria en uitgangspunten zich verhouden met nieuwe inzichten.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

In de nieuwe beleidsnotitie wordt het huidige beleid als basis genomen en verder versterkt. In de nieuwe nota wordt vooral ingezet op:

- *Verdere harmonisatie peuterspeelzaalwerk/kinderopvang richting peuteropvang en dagarrangementen.*
- *Uitvoering geven aan de taakstellende bezuiniging waarbij het streven is de kwaliteit te handhaven.*

C. Functie sport: sportterreinen, kleedruimtes/kantines e.d., zwembaden, sport-/gymzalen

Sportterreinen

1. Niet elk dorp heeft de beschikking over een eigen sportaccommodatie (U).

Geen Opmerkingen.

2. Diverse sportverenigingen maken zoveel mogelijk gecombineerd gebruik van een sportveld en de daarbij behorende voorzieningen (kleedruimtes, kantine) (U).

Geen Opmerkingen.

3. De behoefte aan het aantal wedstrijdvelen van verenigingen wordt bepaald op basis van de planningsnormen van NOC*NSF (U).

Geen Opmerkingen.

4. Als de capaciteit van een sportcomplex de totale behoefte van alle gebruikers met meer dan 1 wedstrijdveld overschrijdt, wordt over maximaal 3 jaar de capaciteit van dat sportcomplex met 1 wedstrijdveld verminderd. Dit geldt niet als kan worden aangetoond dat binnen 3 jaar de capaciteit de totale behoefte structureel weer met minder dan 1 wedstrijdveld overschrijdt (U).

Geen Opmerkingen.

5. Een sportcomplex wordt over maximaal 3 jaar buiten gebruik gesteld als de totale behoefte van alle gebruikers wordt berekend op minder dan 0,5 wedstrijdveld. Dit geldt niet als kan worden aangetoond dat de totale behoefte van de gebruikers binnen 3 jaren structureel weer meer dan 0,5 wedstrijdveld bedraagt (U).

Geen Opmerkingen.

Kleedruimtes/kantines e.d., zwembaden

6. De gemeente hanteert geen criteria en uitgangspunten voor tennisbanen en opstallen (kleedruimtes, kantines) op sportvelden (U).

Geen Opmerkingen.

Sportzalen

7. Er zijn alleen sporthallen in de centrumdorpen (C).

Geen Opmerkingen.

D. Functie ontmoeten: dorpshuizen, (multifunctioneel) evenemententerrein, activiteitencentra voor ouderen en jeugdsozen.

Algemeen

1. De gemeente heeft een ondersteunende rol bij het versterken van de sociale duurzaamheid in de dorpen (U).

Geen Opmerkingen.

Dorpshuis

2. Elk dorp beschikt over een openbare accommodatie voor sociale en culturele activiteiten (C).

Geen Opmerkingen.

3. Een dorpshuis komt eens in de 10 jaar voor een gemeentelijke bijdrage in de kosten van verbouw in aanmerking (C).

Vraag

De kadernotitie Dorpshuizenbeleid is van 2005, er wordt door een van de plaatselijke belangen gevraagd of er nieuw kaderstellend beleid komt.

Antwoord projectleiding Vitaal Opsterland2

Er zijn vooralsnog geen plannen om de notitie te herzien of aan te passen op onderdelen. Wel zijn er plannen om de positie van de dorpshuizen binnen de brede scholen te evalueren.

4. De gemeente werkt aan de bouw van een nieuw dorpshuis mee als het bestaande dorpshuis zodanig is verouderd dat met een verbouw niet aan de eisen van wet- en regelgeving kan worden voldaan of als de kosten van verbouw hoger zijn dan die van nieuwbouw (C).

Vraag

In de criteria wordt alleen gekeken naar kosten voor nieuwbouw en verbouw. Goede nieuwbouw kan leiden tot veel lagere exploitatiekosten. Wordt dit ook meegewogen in de besluitvorming?

Antwoord projectleiding:

Ja, een van de eisen bij nieuw/verbouwplannen is een exploitatiebegroting waaruit ook het effect van de nieuw/verbouw op de exploitatie blijkt.

Er wordt geen bijdrage voor verbouw of nieuwbouw beschikbaar gesteld als het alleen om het verlagen van de exploitatiekosten gaat.

Evenemententerrein

5. De plus- en woondorpen hebben een evenemententerrein voor dorpsfeesten, dorpsactiviteiten, (recreatief) sporten en spelen (U).

Geen Opmerkingen.**Activiteitencentra voor ouderen**

6. Er zijn ouderenactiviteitencentra in de 3 centrumdorpen (U).

Vraag

De centra vervullen een regionale functie. Er wordt gevraagd of de regionale functie ook werkt zoals bedoeld en er ook ouderen uit omliggende dorpen komen?

Antwoord projectleiding Vitaal Opsterland2

De ouderenactiviteitencentra zijn aanvullend op het ouderenwerk in de kleinere dorpen. De openingstijden van de activiteitencentra zijn zeer uitgebreid en er wordt een groot aantal verschillende activiteiten aangeboden die ook voor inwoners van de andere dorpen aantrekkelijk en toegankelijk zijn.

Jeugdsozen

7. Er zijn jongerencentra in de grootste twee centrumdorpen: Gorredijk en Ureterp (U).

Vraag

Vervullen de centra een regionale functie zoals bedoeld?

Antwoord Projectleiding Vitaal Opsterland2

De openingstijden van de Jongerencentra zijn uitgebreid en aangepast aan de (middelbare) schooltijden. Veel jongerencentra worden bezocht na schooltijd door jeugd uit verschillende dorpen. De jongerencentra kennen een breed aanbod aan activiteiten en zijn aanvullend op de jeugdsozen in

de dorpen. Het is immers niet mogelijk om in alle dorpen een dergelijk uitgebreid en aansprekend aanbod te bieden.

8. Niet elk dorp heeft een jeugdsoos; samenwerking en fusie tussen jeugdsozen wordt niet uitgesloten (U).

Vraag

Inbedden van jeugdsoos houdt in dat vrijwilligers dit moeten gaan doen. De vraag die door de dorpen wordt gesteld is: 'Wat als er geen vrijwilligers zijn, wordt de jeugdsoos dan opgeheven en heeft de gemeente een alternatief voor de jongeren?'

Antwoord projectleiding Vitaal Opsterland2

De opvoeding is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van ouders en daarnaast van scholen en het dorp. De overheid ondersteunt ouders, scholen en dorp daarbij. De gemeente vindt dat een jeugdsoos onderdeel en de verantwoordelijkheid van het dorp moet zijn en niet van Timpaan. Voor een jeugdsoos dient dan ook in de dorpen voldoende draagvlak te zijn, o.a. doordat er voldoende vrijwilligers zijn. De gemeente helpt door de inzet van professioneel jongerenwerk, dat kan helpen met het creëren van draagvlak en vinden van vrijwilligers.

E. Functie zorg: informatie, advies en doorverwijzing, ondersteuning informele zorg (informele thuishulp, mantelzorg).

Informatie, advies en doorverwijzing

1. Iedere inwoner kan dichtbij huis (onafhankelijk en objectief) informatie en advies krijgen (U).

Geen opmerkingen.

Ondersteuning informele zorg

2. Informele hulp en mantelzorg zijn de drijvende krachten in de dorpen en maken dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen dorp kunnen blijven wonen (U).

Geen opmerkingen.

3. De gemeente zorgt voor voldoende passende en toegankelijke ondersteuning van mantelzorgers en voor ondersteuning van vrijwilligersorganisaties die informele thuishulp bieden (U).

Geen opmerkingen.

F. Functie wonen: woningen, openbare ruimte (groen, speelgelegenheden, straten en stoepen).

Woningen

1. Het woningbouwprogramma voor de gemeente Opsterland dat de netto toevoeging van het aantal woningen per dorp in de periode 2008-2016 aangeeft is leidend bij woningbouw en sloopplannen (C).

Opmerkingen

Plaatselijk Belang Siegerswoude vindt dat teveel wordt vastgehouden aan verouderd beleid dat nodig aan evaluatie en updating toe is (woonplan uit 2002 / structuurplan uit 2003). Ook heeft het begrip wooncontingent niet meer dezelfde betekenis als vroeger. Deze volgens Siegerswoude verouderde inzichten zijn een beperking voor een initiatief binnen het dorp om te komen tot een bijzondere woonvorm waaraan de bouw van een aantal huurwoningen is gekoppeld.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2:

De gemeente gaat ook met betrekking tot het wonen een nieuwe start maken. Voor het wonen in de dorpen geldt lokaal maatwerk. Gemeente en corporaties zullen in nauwe samenwerking met maatschappelijke organisaties, bewonersorganisaties (waaronder Plaatselijke Belangen) en bewoners herontwikkelingsplannen per dorp opstellen. Zie F7. Daarbij wordt het bestaande beleid als input gebruikt. Voor de gemeente zijn dat het Structuurplan, het Woonplan, de woningbouwafspraken met

de provincie en het woningbouwprogramma 2008-2016. Voor de woningcorporaties hun Strategisch Voorraad Beleidsplannen.

Het begrip wooncontingent is nog steeds actueel. In 2009 zijn er met de provincie Fryslân woningbouwafspraken gemaakt voor de periode 2008-2016. Op basis van deze afspraken mogen er in de periode 2008-2016 programmatisch in totaal in de gemeente 911 woningen aan de woningvoorraad worden toegevoegd. Daarbij geldt een 'overplanning' van 30 %. De daadwerkelijke netto toevoeging bedraagt in de periode 2008-2016 701 woningen. Het woningbouwprogramma van de gemeente Opsterland 2008-2016 is gekoppeld aan de woningbouwafspraken met de provincie. De provincie is bezig met een evaluatie van de gemaakte woningbouwafspraken van 2008 t/m 2016 en overweegt om nieuwe afspraken te maken met de gemeenten (in regioverband) tot het jaar 2020. Het tot 2016 beschikbaar gestelde contingent zou dan uitgesmeerd worden tot 2020.

De woonvisie met een bijzondere woonvorm is niet door Plaatselijk Belang aan de gemeente voorgelegd, maar door een particulier. De gemeente en deze particulier hebben over de plannen enkele gesprekken gehad. Naar aanleiding van deze gesprekken beraadt de particulier zich verder op de plannen. Het initiatief ligt bij de particulier

Vraag

Tijnje vraagt of er met saldo toevoeging woningen kan worden geschoven tussen dorpen met meer en minder behoefte aan nieuwbouw?

Antwoord projectleiding Vitaal Opsterland2

Voor het wonen in de dorpen geldt lokaal maatwerk. Gemeente en corporaties zullen de komende twee jaar in nauwe samenwerking met maatschappelijke organisaties, bewonersorganisaties (waaronder Plaatselijke Belangen) en bewoners herontwikkelingsplannen per dorp opstellen. Mocht daartoe aanleiding bestaan dan kan er met het contingent tussen dorpen met meer en minder behoefte aan nieuwbouw geschoven worden. Hiervoor is dan wel een besluit van het college en/of de gemeenteraad nodig.

2. Het aandeel corporatiewoningen van Elkien en WoonFriesland in de gemeente wordt tot 2025 niet minder dan 20% van de totale woningvoorraad (thans 24 %). Een nadere uitwerking hiervan vindt plaats in de herontwikkelingsplannen per dorp (U).

Opmerkingen

Enkele plaatselijk belangen maken zich zorgen over de woningbouw en het percentage huurwoningen. Zij denken dat er onvoldoende woningen zijn voor starters/jonge gezinnen en gezinnen met een laag inkomen. Siegerswoude verwijst verder naar het initiatief binnen het dorp voor de realisatie van een woonvorm waaraan huurwoningen gekoppeld zijn (zie ook F1) en wil inzicht in de herontwikkelingsplannen.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2:

Gekeken wordt wat de mogelijkheden van ieder dorp zijn bij de uitwerking van scenario's en met name bij de uitwerking van de herontwikkelingsplannen (HOP's).

Deze herontwikkelingsplannen moeten nog worden opgesteld. Gemeente en corporaties zullen deze plannen de komende twee jaar in nauwe samenwerking met maatschappelijke organisaties, bewonersorganisaties (waaronder Plaatselijke Belangen) en bewoners plannen per dorp opstellen.

3. Het aandeel woningen voor één doelgroep (gestapelde woningen, bejaardenwoningen, duplexwoningen...) loopt terug ten gunste van woningen die geschikt zijn voor meerdere doelgroepen en mensen in uiteenlopende levensfasen (eengezinshuizen en levensloopgeschikte woningen) (U).

Geen opmerkingen.

4. Tot 2025 zal minstens 50% van de voorraad corporatiewoningen worden verbeterd tot minimaal het basisuitrustingsniveau (U).

Geen opmerkingen.

5. In 2025 zal 60 - 80% van de corporatievoorraad wat huurprijs betreft in de categorie goedkoop, bereikbaar laag en bereikbaar hoog vallen (U).

Vraag

Hier staat benoemd dat er huurwoningen in de verschillende categorieën zullen komen. Keuzes hierin hebben grote gevolgen voor de dorpen qua diversiteit van de bevolkingssamenstelling en is van invloed op sociale leefbaarheid volgens plaatselijk belang Tijnje. Zij vragen zich af of ook inzichtelijk wordt hoe de verdeling van deze categorieën per dorp zal zijn (laag – midden – hoog).

Antwoord projectleiding Vitaal Opsterland2

Dit zal bekeken worden in relatie tot de op te stellen herontwikkelingsplannen (HOP's) en de daaraan gekoppelde monitoring.

6. Bij verbetering en/of renovatie van corporatiewoningen gaan de energieprestaties van de woningen minstens twee labels omhoog. Bij (vervangende) nieuwbouw zullen de energieprestaties op het niveau liggen van label A (U).

Geen opmerkingen.

7. Voor het wonen in de dorpen geldt lokaal maatwerk, dat wordt gevoed door betrokkenen. Gemeente en corporaties zullen in nauwe samenwerking met maatschappelijke organisaties, bewonersorganisaties en bewoners herontwikkelingsplannen per dorp opstellen. Jaarlijks vindt er een monitoring plaats (U).

Openbare ruimte

8. Woondorpen zien er aantrekkelijk en verzorgd uit (U).

Geen opmerkingen

9. De gemeente zorgt ervoor dat voor de openbare ruimte minimaal het huidige onderhoudsniveau wordt gehandhaafd (C).

Opmerkingen

Plaatselijk Belang Tijnje constateert dat het onderhoudsniveau in de dorpen in de afgelopen jaren ver is teruggeschoefd en vindt het handhaven van het niveau te zuinig geformuleerd. Tijnje suggereert om per dorp speerpunten te definiëren. Ook vraagt Tijnje waarom het onderhoudsniveau in Gorredijk, Ureterp, Beetsterzwaag en Bakkeveen op een hoger niveau moet liggen dan in de overige dorpen. "Leefbaarheid is daar net zo belangrijk.

Daarnaast constateert Tijnje dat er geen criteria en uitgangspunten voor speelgelegenheden worden genoemd. Zijn die er niet? Tijnje wil graag weten hoe de gemeente hier nu in staat.

Reactie projectleiding Vitaal Opsterland2

Het aangegeven onderhoudsniveau van de openbare ruimte is met name gebaseerd op waarborging van voldoende bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Als later in overleg met het dorp blijkt dat er andere accenten gelegd moeten worden dan is dat binnen de besteedbare financiële ruimte mogelijk. Het hogere onderhoudsniveau voor de vier genoemde dorpen geldt uitsluitend voor het centrum van deze dorpen (Stationsweg, Weibuorren, Hoofdstraat en Brink). Hierbij ligt het accent op netheid van het straatbeeld. Op deze plekken vertoeven relatief veel mensen.

Nu de bezuinigingen op speeltuinen per 1 januari 2012 weer is teruggedraaid, is het 'oude' beleid weer van toepassing. Daarin staat dat het aantal speeltuinen volledig afhankelijk is van het particulier initiatief. De bestaande ruimten voor speelgelegenheden worden in stand gehouden en in nieuwe bestemmingsplannen wordt ruimte gereserveerd voor groenvoorzieningen. Hierin wordt ruimte gezocht voor speelgelegenheden.